

FOD VOLKSGEZONDHEID
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMILIEU

Brussel, 28 januari 2021

Directoraat-generaal Gezondheidszorg

FEDERALE RAAD VOOR ZIEKENHUISVOORZIENINGEN

Ref : FRZV/D/525-3 (*)

Advies betreffende het Zorgpersoneelfonds: aanvullend advies

Namens de Voorzitter,
Margot Cloet

Annick Poncé
Directeur-generaal a.i.

(*)Dit advies werd goedgekeurd door de plenaire op 28/01/2021 en op dezelfde datum door het Bureau geratificeerd.

Inleiding

Na de publicatie van de wet van 30 juni 2020 tot bestendiging van het Zorgpersoneelfonds in de algemene en psychiatrische ziekenhuizen, heeft de FRZV reeds een aantal adviezen uitgebracht over de concrete uitvoeringsmodaliteiten van het Zorgpersoneelfonds voor 2020 en 2021 en volgende (FRZV/D/516-1 en FRZV/D/520-2).

In die twee vorige adviezen had de FRZV, onder andere, de aandacht gevestigd op de modaliteiten inzake controle, en benadrukt hoe belangrijk het is dat de procedures en de controles duidelijk en gelijkwaardig gedefinieerd worden voor alle ziekenhuizen.

De nadere regels voor het gebruik en de verdeling van de middelen van het Zorgpersoneelfonds 2020 werden intussen gepreciseerd in een ministeriële omzendbrief¹. Aan de hand van dit advies wil de FRZV voor meer duidelijkheid zorgen over de nadere regels inzake gebruik en controle voor het jaar 2020, binnen het kader dat gecreëerd werd door de wet van 30 juni 2020 en de omzendbrief van 14 oktober 2020.

De FRZV zal de gelegenheid hebben om in een volgend advies terug te komen op de nadere regels inzake controle voor het jaar 2021 en volgende.

Nadere regels inzake gebruik

De FRZV herinnert eraan dat hij altijd gevraagd heeft om de middelen van het Zorgpersoneelfonds prioritair toe te wijzen aan het creëren van banen in de ziekenhuizen, gezien het schrijnende gebrek van verpleegkundige VTE, en bij uitbereiding B2 normpersoneel aan het bed en de directe impact van de versterking van de omkadering op de kwaliteit van de zorg en het welzijn van de werknemers.

Aangezien het Zorgpersoneelfonds 2020 laat ter beschikking werd gesteld van de sector en het waarschijnlijk moeilijk, zo niet onmogelijk, zal zijn om alle middelen voor 2020 toe te wijzen aan nieuwe te realiseren aanwervingen, identificeert de FRZV 2 aanvullende pistes voor een vollediger gebruik, met inachtneming van de doelstellingen van de wet.

1. De FOD Volksgezondheid heeft in zijn FAQ verduidelijkt dat het gebruik van het Zorgpersoneelfonds 2020 niet beperkt is tot het creëren van banen. De wet met betrekking tot het Zorgpersoneelfonds heeft immers een ruimer toepassingsgebied². Maatregelen ter verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het zorgpersoneel, op lokaal niveau, na lokaal overleg, komen eveneens in aanmerking. De FRZV is van mening dat er inderdaad overwogen kan worden om rekening te houden met lokale initiatieven om de arbeidsvoorwaarden van het zorgpersoneel te verbeteren, die ook de kwaliteit van de behandeling van de patiënten ten goede komen. De FAQ van de FOD Volksgezondheid noemt als voorbeeld dat hieronder maatregelen kunnen worden verstaan ter verbetering van het welzijn op het werk, die de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg definieert als het geheel van

---

¹ Omzendbrief van 14 oktober, betreft: Informatie over de uitvoeringsbepalingen van het Zorgpersoneelfonds

² Cf. artikel 6 van de wet van 30 juni 2020

factoren met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden waarin het werk wordt uitgevoerd:

- veiligheid op het werk;
- bescherming van de gezondheid van de werknemer;
- psychosociale aspecten van het werk;
- ergonomie;
- arbeidshygiëne;
- verfraaiing van de werkplaatsen.

Als de minister voor deze piste kiest, stelt de FRZV de volgende concrete modaliteiten voor:

- Er zal prioriteit worden gegeven aan de maatregelen om banen te creëren (cf. de reeds gekende modaliteiten).
  - Als de enveloppe voor 2020 van het ziekenhuis niet volledig wordt gebruikt, kunnen daaraan worden toegevoegd: lokale initiatieven ter verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het zorgpersoneel.
  - Deze uitbreiding wordt enkel voorzien voor de middelen van het ZPF in 2020. Het gaat aldus niet om een structurele financiering. Ook is het duidelijk dat de middelen voor versterking van de omkadering beperkt blijven tot aanwervingen in 2020.
  - In 2020 of 2021 werd er in de ondernemingsraad een akkoord bereikt over de maatregelen voor de datum van verzending van het rapport voor de evaluatie van het ZPF 2020. De FRZV vestigt de aandacht op het feit dat er voldoende tijd moet zijn tussen de bevestiging van deze regels aan de ziekenhuizen en het verzenden van de rapportage.
  - De maatregelen worden uitgevoerd in 2020 of voor 30 juni 2021
  - Het mag in geen geval gaan om maatregelen die elders al gefinancierd worden
2. In aanvulling op dit voorstel herinnert de FRZV aan zijn advies nr. 520-2 waarin hij voorstelde dat het niet-toegewezen budget wordt vastgesteld op het ogenblik van de evaluatie door het Parlement, zodat het Parlement kan beslissen over de toewijzing van het saldo voor 2020 dat beschikbaar is voor 'one shot'-maatregelen die beantwoorden aan de doelstellingen van de wet van 30 juni 2020 (versterking van de omkadering en verbetering van de arbeidsvoorwaarden). De Federale Raad houdt zich ter beschikking om hierover op een later tijdstip een advies uit te brengen, wanneer de omvang van het saldo gekend zal zijn.

Het is belangrijk om de nadere regels inzake gebruik voor de ziekenhuizen snel te verduidelijken, want de lokale onderhandelingen over de bestemming van het Zorgpersoneelfonds 2020 zijn in de meeste ziekenhuizen lopende.

Nadere regels inzake controle

Ondernemingsraad

Ter herinnering, artikel 6, punt 4 van de wet van 30 juni 2020 tot wijziging van artikel 4 van de wet van 9 december 2019 tot oprichting van een Zorgpersoneelfonds bepaalt de nadere regels volgens dewelke over de bestemming van de nieuwe middelen sociaal overleg wordt gevoerd binnen de ondernemingsraad:

«[...] Dit overleg behelst de bestemming van de middelen op grond van de prioritaire noden en van de profielen die idealiter moeten worden aangetrokken om de werklast van het zorgpersoneel aan het bed van de patiënt te verlichten» [...]

De beheerder van de instelling bezorgt aan het sociaal-overlegorgaan een verslag dat duidelijke en bevattelijke informatie bevat over de bestemming van de middelen, de opvolging van de banen die met toepassing van paragraaf 1 werden gecreëerd en de evolutie van de totale werkgelegenheid, zoals die informatie moet worden meegedeeld in het raam van de jaarlijkse informatieverschaffing aan de ondernemingsraad of aan het lokaal overlegorgaan. [...] »³.

De sociale partners zijn hier momenteel over overleg aan het voeren.

FOD Volksgezondheid

De FRZV stelt voor om de controle door de FOD Volksgezondheid op te splitsen in twee fasen. Die twee fasen verlopen als volgt.

1. Evolutie totale werkgelegenheid: geen daling betaalde VTE

De bovenvermelde omzendbrief beschrijft de manier waarop de FOD in 2020 de netto-toename van de werkgelegenheid heeft bepaald. Hiervoor baseert de FOD zich op de volgende formule: *“het werkgelegenheidsvolume voor het jaar 2020 wordt vergeleken met het gemiddelde van de referentieperiode, d.w.z. het werkgelegenheidsvolume voor het jaar x-2 (in casu 2018) enerzijds, en voor het jaar x-1 (in casu 2019) anderzijds”*.⁴

De FRZV verstrekt de volgende technische preciseringen:

- De FRZV is van mening dat er rekening moet worden gehouden met alle betaalde VTE's (inclusief tijdelijke krachten, studenten, Maribel-banen, etc.) om de globale evolutie van de werkgelegenheid tussen 2018 / 2019 en 2020 te vergelijken. Zoals de FOD Volksgezondheid al heeft bevestigd in zijn "FAQ", dient – door de Covid-crisis – de impact van de tijdelijke werkloosheid in 2020 geneutraliseerd te worden. Het betrokken personeel zal daarom beschouwd worden als personeel in actieve dienst op basis van de contractuele arbeidstijd. Bijgevolg moet het aantal betaalde VTE's 2020 gecorrigeerd worden door er het aantal contractuele VTE's tijdelijke werkloosheid 2020 aan toe te voegen. Het "corona-ouderschapsverlof" kan beschouwd worden als een alternatief voor tijdelijke werkloosheid, en de Raad vindt dan ook dat deze maatregel het voorwerp moet uitmaken van dezelfde neutralisatie. Aangezien het volume contractuele

---

³ Wet 30 juni 2020 – Wet tot bestendiging van het Zorgpersoneelfonds en tot toewijzing van de desbetreffende middelen voor de jaren 2019 en 2020

⁴ Omzendbrief van 14 oktober, betreft: Informatie over de uitvoeringsbepalingen van het Zorgpersoneelfonds

VTE's tijdelijke werkloosheid en "corona-ouderschapsverlof" 2020 niet beschikbaar is in Finhosta, kan de FOD Volksgezondheid die informatie verzamelen door middel van een eenmalige enquête bij de ziekenhuisinstellingen.

De volledige formule voor de vergelijking wordt dus:

[Betaalde VTE 2020 + contractuele VTE tijdelijke werkloosheid 2020] ≥ [gemiddelde betaalde VTE 2018-2019]

Bij een toename van het VTE-volume in 2020 ten opzichte van de referentieperiode gaan we over naar de 2de fase van de controle: berekening van de definitieve financiering in het kader van het Zorgpersoneelfonds 2020.

Bij een daling van het VTE-volume in 2020 ten opzichte van de referentieperiode kan het ziekenhuis pas automatisch overgaan naar de 2de fase (berekening van de definitieve financiering in het kader van het Zorgpersoneelfonds 2020) in het geval van "*uitzonderlijke omstandigheden te motiveren door het ziekenhuis in kwestie zoals bijvoorbeeld een herstructurering, een sterke daling van de BFM-financiering, een reconversie van activiteiten, de onmogelijkheid om bepaalde profielen aan te werven, ...*"⁵ (zoals bepaald in de ministeriële omzendbrief). Het is aan de ziekenhuisbeheerder om de impact van deze uitzonderlijke omstandigheden aan te tonen aan de FOD Volksgezondheid op het ogenblik van de herziening 2020⁶.

2. Bestemming middelen en opvolging banen

De FRZV stelt voor om de ziekenhuizen die minstens het behoud van het VTE-volume tussen 2020 en het gemiddelde van 2018 en 2019 konden verantwoorden (zie hierboven), een definitieve financiering 'Zorgpersoneelfonds 2020' toe te kennen. Deze definitieve financiering wordt als volgt berekend.

- Voor de versterking van het personeel: door voor elke personeelscategorie het weerhouden aantal VTE's te vermenigvuldigen met een forfait B2 dat de loonlast dekt die doorgaans is opgenomen in onderdeel B2.
- Voor lokale initiatieven ter verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het zorgpersoneel (cf. supra): op basis van de reële loonlast die gerechtvaardigd moet worden.

Forfaitaire loonlast (a)

	Forfait B2	# VTE
Zorgpersoneel (verpleegkundige en zorgkundige)	73.372,78 € ⁷	

⁶ cf. infra hoofdstuk "timing"

⁷ Waarde van het punt 01/07/2020) * 2,5 (punten per VTE) * 1,02 (index)

Ondersteunende functies die in de zorgteams zijn geïntegreerd, zijnde het personeel dat is opgenomen in de personeelsnormen voor ziekenhuisdiensten, -functies en -programma's	73.372,78 € ⁶	(cf. infra)
Ondersteunend personeel dat het zorgpersoneel bijstaat in zijn administratieve en logistieke taken	55.550 € ⁸	

Dit biedt de volgende voordelen:

- Naleving van het principe van forfaitaire financiering dat in heel het BFM wordt gehanteerd
- Eenvoudig te berekenen
- De verschillende financieringen in de onderdelen B4 en B9 (bv. BBT/BBK, eindloopbaan, ...) hoeven niet gecorrigeerd te worden, maar kunnen normaal worden toegepast op de VTE Zorgpersoneelfonds.
- In lijn/compatibel met het voorstel in het advies van de FRZV voor het Zorgpersoneelfonds jaar 2021

Behouden VTE's (b)

De wet van 30 juni 2020⁹ bepaalt dat de beheerder van de instelling de FOD Volksgezondheid, Dienst Financiering Ziekenhuizen een verslag moet bezorgen van het lokale sociaal-overlegorgaan over de bestemming van de middelen voor 2020. De inhoud van het verslag, de nadere regels inzake de in het tweede lid bedoelde bezorging ervan, alsook de termijn waarbinnen het moet worden bezorgd, worden door de Koning bepaald.

In de ministeriële omzendbrief van 14/10/2020 preciseert de minister dat dit verslag het mogelijk moet maken om over te gaan tot de definitieve toewijzing van de middelen en om de ontvangen middelen te vergelijken met het gebruik dat het ziekenhuis ervan heeft gemaakt, om niet-gebruikte middelen eventueel te recupereren in het kader van de herzieningen van de betrokken boekjaren.

De FRZV stelt voor om zich te baseren op dit verslag, dat werd opgesteld in de ondernemingsraad, om het aantal VTE's te bepalen dat binnen het ziekenhuis aan het Zorgpersoneelfonds wordt toegewezen. Praktisch gezien zal dit verslag voor het jaar 2020 de volgende gegevens bevatten:

- Het aantal betaalde VTE's

⁸ Op basis van de Finhosta-gegevens 2018, voor de berekening: rekening houden met de functies 12396 Brancardier, 13518 Bestuursassistent, 13526 Medisch secretaris, 13566 Onthaal-Telefonist, 13596 Klerk, 25256 Ziekenhuissecretaris (van een verzorgingseenheid), 25300 Logistiek assistent.

⁹ tot bestending van het Zorgpersoneelfonds en tot toewijzing van de desbetreffende middelen voor de jaren 2019 en 2020

- De personeelscategorie:
  - o zorgpersoneel (verpleegkundige en zorgkundige)
  - o ondersteunende functies die in de zorgteams zijn geïntegreerd, zijnde het personeel dat is opgenomen in de personeelsnormen voor ziekenhuisdiensten, -functies en -programma's
  - o ondersteunend personeel dat het zorgpersoneel bijstaat in zijn administratieve en logistieke taken

Dit verslag maakt het mogelijk om te attesteren dat de middelen effectief gebruikt werden binnen het kader en het toepassingsveld zoals gedefinieerd in de wet Zorgpersoneelfonds en de ministeriële omzendbrief van 14 oktober 2020.

De FRZV wil nogmaals herinneren aan de volgende zaken:

- Het personeel moet uiteraard deel uitmaken van het toepassingsgebied van de wet Zorgpersoneelfonds (het aanwerven van artsen is bijvoorbeeld niet mogelijk in dit toepassingsgebied)
- Elke vorm van toename van de tewerkstelling van personeel die onder het toepassingsgebied van de wet valt wordt in aanmerking genomen, ongeacht het type contract (reeds bevestigd in de omzendbrief)
- Het mag in geen geval gaan om personeel dat elders al gefinancierd wordt (personeel dat ten laste is van de Maribel-fondsen komt bijvoorbeeld niet in aanmerking)

Reële lasten van de lokale initiatieven (c)

De financiering mag slechts worden toegekend voor zover de beheerder kan aantonen dat:

- Het gaat om lokale initiatieven ter verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het zorgpersoneel
- In 2020 of 2021 werd er in de ondernemingsraad een akkoord bereikt over de maatregelen voor de datum van verzending van het rapport voor de evaluatie van het ZPF 2020. De FRZV vestigt de aandacht op het feit dat er voldoende tijd moet zijn tussen de bevestiging van deze regels aan de ziekenhuizen en het verzenden van de rapportage.
- De maatregelen worden uitgevoerd in 2020 of voor 30 juni 2021
- De reële lasten moeten verantwoord worden aan de hand van boekhoudkundige stukken
- Het mag in geen geval gaan om maatregelen die elders al gefinancierd worden (elementen die al gedekt worden door de Covid-compensaties, komen bijvoorbeeld niet in aanmerking)

Definitieve financiering

De definitieve financiering van het ziekenhuis wordt als volgt bepaald:

[aantal betaalde VTE's (b) * forfaitaire financiering (a)] + reële lasten van de lokale initiatieven (c) = enveloppe Zorgpersoneelfonds van het ziekenhuis (d)

Indien (d) kleiner is dan de ontvangen provisie: het ziekenhuis betaalt het verschil terug.

Indien (d) groter is dan de ontvangen provisie: het ziekenhuis behoudt de provisie als definitieve financiering.

Timing van de herziening 2020 en next steps

De FOD Volksgezondheid zal pas over de definitieve elementen beschikken om de herziening van het Zorgpersoneelfonds uit te voeren na ontvangst van de Finhosta-gegevens (en na het afsluiten van boekjaar 2020), dus ten vroegste eind 2021. De FRZV is dan ook van mening dat het beter is om over te gaan tot de herziening van de maatregel op het ogenblik van de gebruikelijke herziening 2020. De definitieve nadere regels inzake controle moeten niettemin bevestigd worden vóór de afsluiting van het boekjaar 2020, zodat de ziekenhuizen een schatting kunnen maken van de inhaalbedragen.

Aan de hand van dit advies wenst de FRZV er ook aan te herinneren dat het noodzakelijk is om de nadere regels voor de verdeling van het Zorgpersoneelfonds voor het jaar 2021 vast te leggen, en in het bijzonder het gedeelte van het Fonds dat vereffend zal worden in het BFM. Om te vermijden dat de middelen niet ter beschikking van de ziekenhuizen gesteld kunnen worden en dat de ziekenhuizen de in 2020 gecreëerde banen dus niet structureel kunnen maken, dringt de Federale Raad aan op de snelle invoering van een wettelijke basis die dezelfde bepalingen bevat als de wet van 30 juni 2020, met behoud van dezelfde bedragen in het BFM om de continuïteit van de banen te verzekeren. We verwijzen hiervoor naar ons advies nr. 520 over dit onderwerp.
